

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 glid. 50 kr., za pol leta 1 glid. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprojemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če se našlone enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kaj hoče Badenijsko ministerstvo?

Avstrijci imamo letos že tretje ministerstvo. Windischgraetzovo se je spotaknilo ob celjskem vprašanju, Kielmansegovo je bilo samo začasno, in tretje od dne 2. oktobra se imenuje Badenijsko, ker mu stoji na čelu Poljak grof Badeni. Kakšna so bila dosedanja ministerstva, o tem sodi že zgodovina; kaj pa hoče doseči Badenijsko ministerstvo, to je povedal ministerski predsednik, grof Badeni, v državnem zboru dne 22. okt. Iz tega njegovega govora povzamemo le glavne misli.

Naglašal je, da hoče nova vlada pouspeševati avstrijsko domoljubje, delovati na to, da bodo narodi mirno in v spravi med seboj živeli, in zaradi tega vse izrečene želje nepristransko presojati. Pri tem se bode ozirala na kulturo nemškega naroda, ki sveti pred drugimi. Vlada zaupa češkemu narodu. Odprava izjemnega stanja v Pragi je podstava za doseg rednih razmer. Vlada pričakuje, da jej pojdejo na roko češki narod in njega zastopniki. Vlada ni navezana na nobeno stranko in nobeni nasprotna ter hoče voditi. Negovala bo verska čutila in varovala нравno-versko odgojo otrok. Pomagala bo gospodarsko slabšim deželam na severu in na jugu. Državni zbor naj dožene proračun, pogodbo z Ogersko, volilno in davčno preosnovo ter civilnopravni red. Vlada bo smatrala kot nepremakljivo vodnico vseh svojih dejanj pravičnost. —

O tem Badenijskem govoru so razpravljali državni poslanci tri dni. Nas konservativne Slovence zanima to, kar je govoril v imenu konservativcev grof Hohenwart. Rekel je, da pozdravlja novo ministerstvo kot krepko vlado, katera je prav sedaj nujno potrebna in katere si želi tudi prebivalstvo, vlado, ki je pogumno prevzela vodstvo uprave in želi napraviti Avstrijo močno. Taka vlada bo v zbornici vedno našla večino, katera jo bo z veseljem podpirala. V vladnem vspredu je marsikaka dragocena obljuba, in prav nič ni takega, kar bi bilo v nasprotju z vspredu konservativne stranke. Vendar pa so to le besede in šele vladno delovanje jim bo dalo stvarno vsebino. Konservativci zaupajo novi vladi in se nadejajo, da bo vlada tako ravnala, da jo bodo mogli z vso močjo podpirati.

Tako grof Hohenwart. Kar je od Badenijskih besedij vse Slovence zelo neprijetno dirnilo, je poveljevanje nemške kulture. Ali bode ponemčevanje Slovencev trajalo tudi pod novo vlado? Mislimo, da ne; mogoče, da se precej omeji. Nihče drug, kakor sam grof Badeni je minoli ponedeljek razložil svoje besede o nemški kulturi, rekoč: »Vladi, ki je svoje namene gledé na narodnostno vprašanje izrazila popolno jasno v smislu osnovnih postav, in proglasila pravičnost za svoje vodilo, se nikakor ne more očitati, da hoče kak narod nazaj postavljati ali prezirati ravnopravnost«. — Naj bode torej

nova vlada vsem pravična! Če bode pravična in se njene namere izpolnijo, potem še bodo za sto in sto let Avstrijci blagoslavljali spomin na Badenijsko ministerstvo.

Novi „kmečki prijatelji“.

(Dalje.)

Kmet in duhovščina.

Zato vas, kmetje, pred temi novimi prijatelji svarimo: varujte se jih, ne verjamite jim, ker oni resnice ne govorijo. Tudi mi dobro vemo in dobro spoznamo, da vse pri starem ostati ne sme, sicer bi se moral podreti ves kmečki stan; kmet pomoči potrebuje, ali sedanja sila je morala nad nas priti. Liberalizem že pol stoletja sem trobi o svojem napredku, tisti liberalizem, ki hoče z napredkom Boga spraviti s sveta.

Ljudstva so mu preveč zaupala in zdaj jih Bog zato tepe, zdaj jih kaznuje v tem, da jih je pustil priti v suženjstvo zastopnikov liberalizma, bogatih židov. Sedanja sila je Bog pripustil, da bi narodi spoznali, da brez Boga vendar ne morejo biti. Te sile se pa lahko obranite, kmetje, bodite edini in stojte vkup, kakor en mož, kedar je treba braniti svojo vero in svoj dom! V tem boju potrebujete zaveznikov, morebiti tudi voditeljev; kje jih bode našli? Socijalni demokrati se vam vsiljujejo, češ, »naravni zaveznik kmeta je delavec, delavci spoznali so to že davno.« Res je, da demokrati delavci že dolgo iščejo kmečkih zaveznikov, a ne najdejo jih nikjer, ker kmetje nikjer nočejo verjeti, da bi socijalističen delavec komu na svetu mogel biti dober prijatelj, tak človek delavcem ni prijatelj, kmetom pa najmanj.

Priden katoliški delavec je naš brat v Kristusu, on je naš prijatelj, ali socijalistični nepridiprav niti delavcem samim ne ugaja več. Dokaz temu je, da je med dunajskimi delavci nastalo odločno gibanje proti socijalističnemu vodstvu delavskih društev. Da, veliko število delavcev se je od socijalističnega društva odcepilo, ter so ustanovili lastno gospodarsko društvo, ki izdaja svoj časnik »Volkwehr«.

Pred par meseci je »Arbeiterzeitung«, prvi socijalistični časnik, dolžila nekega tovarnarja, da izkorišče svoje delavce, nato je prinesel časnik »Volkwehr« od 170 delavcev podpisan odgovor, v katerem pravijo: »Izkoriščevanje v imenovani tovarni nikakor ni toliko, kakor izkoriščevanje od strani socijalističnih voditeljev pri delavskih svečanostih, shodih in zborovanjih. Tam najdejo pri delavcu zadnji vinar, ne da bi kdo razun voditeljev od tega kaj imel, to je po našem mnenju največje, najnesramniše, goljufivo izkoriščevanje.«

Tako so pisali delavci zoper socialiste; delavci se menda začenjajo upirati proti tem nemirnežem, in zato so zdaj ti spoznali, da bi bil kmet tisti »neumni« zaveznik, ki bi še kak groš za nje imel. »Ako vas kdo drugače uči, kakor jaz, da bi bil angelj iz nebes, proklet naj bo«, pisal je enkrat sv. Pavel; to velja tudi tebi, krščanski kmet. Kdor drugače uči, kakor sv. evangelj, temu pokaži duri in sprejmi kot prijatelja le tistega, ki pride k tebi v Gospodovem imenu!

Cerkvene zadeve.

Pridiga,

katero so govorili premilostljivi knez in škof lavantinski dr. Mihael Napotnik v začasni cerkvi o. frančiškanov o priliki blagoslovljenja peterih novih zvonov za novo farno cerkev blažene Device Marije, matere milosti, v Mariboru na devetnajsto pobinkošno nedeljo, 13. oktobra 1895.

II.

Preljubi v Gospodu! Doslej smo govorili o pomenu svetih obredov ali ceremonij pri posvečevanju novih zvonov; sedaj si še v koristen poduk oglejmo razna opravila posvečenih zvonov. Pač mnogovrstni so nauki, katere oznanjuje kristijanom zvon, nosi kakor poslanec z nebeskih višav daleč tje med verno ljudstvo. Kakor so popevali angelji nad Betlehemom o rojstvu Izveličarjevem: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje, podobno pojó tudi zvonovi čast Bogu na višavah in mir svetovoljnim ljudem na zemlji.

Gloria et gratiae Deo in excelsis! Čast in hvalo Bogu dajati, vabijo najprvo zvonovi katoliške kristijane. Že pred solnčnim vzhodom zapoje zvon in te, ljubi kristijan, opomni, da mora biti tvoja prva misel, ko napoči dan, Bog, tvoj stvarnik. Svetuje ti, da začneš dan z Bogom in se pred vsem hvaležno spomniš Jezusa, ki je pregnal noč greha in temoto hudega duha. Zatorej kadar slišiš zgodaj v jutro glas njegov, ne otrpni v svojem srcu! — In kadar opoldne veličastno solnce najviše na nebo priplava, oglasi se zopet z line zvon ter te opomni, da povzdigneš sree k Bogu, katerega tako lahko pozabiš med vsakdanjimi skrbmi in posli. Vabi in kliče te, da počastiš in moliš božjega Sina, ki je po svojem včlovečenju z nebes prinesel mir ljudem, ki so svete volje. — In ko na večer ljubo solnce za gore zajde, oglasi se ti večerni zvon, opozarjajoč te prijazno, naj bode kakor prva tako tudi zadnja misel tvoja — vsemogočni in vsedobri Bog. — Tako kliče zvon neprenehljivo: kristijan moli! Pač mnogeprati bi opustili svoje molitve in pobožnosti, ko bi nas ne svaril zvon in ne vabil vedno. Zvon nas kliče k službi božji, on nas svari pred lenobo v tej zadevi. Res, zvonov mili glas, k molitvi vabi nas. Da, ti zvonovi Vas bodo klicali in vabili v cerkev k sv. maši, k pridigi, h krščanskemu nauku, k spovedi, k mizi Gospodovi, k procesijam in drugim pobožnostim, kakor hlapci in služabniki, katere je po današnjem sv. evangelju porazposlal kralj na steze in ulice, vabit gostov k pripravljeni gostiji. Glejte, da bote zvesto poslušali njihov klic in da bote v svatovskem oblačilu, s čistim srcem hiteli na svatbo. (Mat. 22, 1—14). Zatorej preljubi, kadar slišite njihov glas, ne otrpnete v svojih srcih!

Toda zvon ne poje le hvale in slave Bogu, on poje tudi mir ljudem, ki so blage volje. Sveti mir pa vlada in kraljuje tam, kjer prebiva krščanska čistost. Čista mora biti ruda, iz katere vlijejo zvon, čista celó tistih pen, ki se navadno zbirajo na površju stopljenih

rud. Le od čiste kovine dobiva zvon čist in čedno vbran glas. Čim čistejša ko je ruda, tem jasnejši je glas zvona. In čisti glas zvonov je kakor glas z nebeskih višav, je kakor klic iz onega sveta, kjer je vse čisto, sveto in popolno. Jasni glas zvona doni in odmeva daleč tje v hiše faranov ter opominja te, naj biva tudi pri njih čistost in nedolžnost. Ali ne, kristijani predragi, ali ne iznenadi prijetno obiskovalca hiša, ki je vsa čista in snažna, ki je v najlepšem redu? Toda mnogo več je vredna hiša, katere prebivalci imajo čista srca, nedolžne duše. Hišni gospodar, poštenjak od nog do glave, je vsem domačim svetla luč, ki jih greje in razsvetljuje. Hišna mati posnema vzglednega moža v čednostih in ga kmalu še preseže; zakaj kakor slaba žena v kratkem prekosi slabega moža, tako doseže in preseže v kratkem čednostna gospodinja krepostnega gospodarja. In taka blaga dva zakonska imata tudi nedolžne, pobožne in bogaboječe otročiče, ki so najdraži zaklad, so največe bogastvo za poštene stariše, kakor so nasprotno poredni, malopridni, razposajeni otroci najhujša siba in nesreča za vsaktero hišo. Pogorelo hišo znovič postaviš, po toči stolčeno njivo zboljšaš zopet, namesto okužene črede kupiš zdravo, vendar če srca tvojih otrok vsplamené v strastih, če so njihove duše kakor puščave, v katerih ne poganjajo čednosti, ako jih okužijo nečisti grehi, izgubljeni so, in s to izgubo se zanese tudi starišev sreča v grob za vselej. Da odvrnete toliko nesrečo od sebe, preljubi farani, poslušajte zvesto mogočni glas zvonov, ki Vam bodo klicali skozi duri in okna: Čisto in sveto bodi življenje krščanskih družin, to jim daje dober glas in jim pripravlja sladok mir in veselo složnost. Zatorej kadar slišite njihov glas, ne vtrpnite v svojih srcih!

Zvonov glas pa mora nadalje tudi dobro vbran biti, da se vjema in zлага z drugimi zvonovi, kar daje potem prijetno, mikavno soglasje. Cvetica, še tako krasna, malo dopada sama za se; ali vpleti jo v venec, pridene jo drugim cveticam, kako vesel jo bodeš gledal. Posamezna piščalka orgelj je preenoglasna, pa v zvezi z ostalimi piščalkami kako blagoglasno ti doni. In zvonovi složno ubrani, lepši so od godbe, petja in orgelj; njihova glasba je kakor čarobno, skrivnostno petje nebeskih korov. In tako oznanjujejo skladno ubrani zvonovi sladko složnost. Ko stopita ženin in nevesta pred altar, da si izprosita blagoslova in božje pomoči za težavni svoj stan, opominja ju ubrano pojoč zvon, naj živita v krščanski ljubezni, spravlјivosti in složnosti. Kar podira zakonskim njihovo srečo, to je nemir in prepir. Zato krščanski možje in krščanske žene, proč s temi nesrečnimi prepiri in spori, ko slišite zvonove peti o miru, o spravi in vzajemnosti! (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Vino gorice.

(Dalje.)

Vinsko bolezen tudi zabranimo z večkratnim pretakanjem. Človek je zdrav, ki se mnogo na čistem zraku giblje, tako vse drugo in še vino zdravo ostane, če ga prelivaš. Pri tem delu pride vino z zdravim zrakom v dotiko; beljakovine se strdijo in padejo na dno; cvet vina se razvije; belo vino zarumeni in hitreje zori. Novo vino pretoči v starinski sod na godljo brez umivanja. Čim večkrat boš vino pretakal, tem čistejše in zdravejše bo. Pretakati bi se moralo pred vsako spremembo vremena, torej novo vino štirikrat na leto, ali konči trikrat in sicer: o Božiču, pred cvetom, pred trgatvijo; starino pretoči dvakrat, ako utegneš in jo misliš prodati, ker kupec le čisto, rujno vino rad ima.